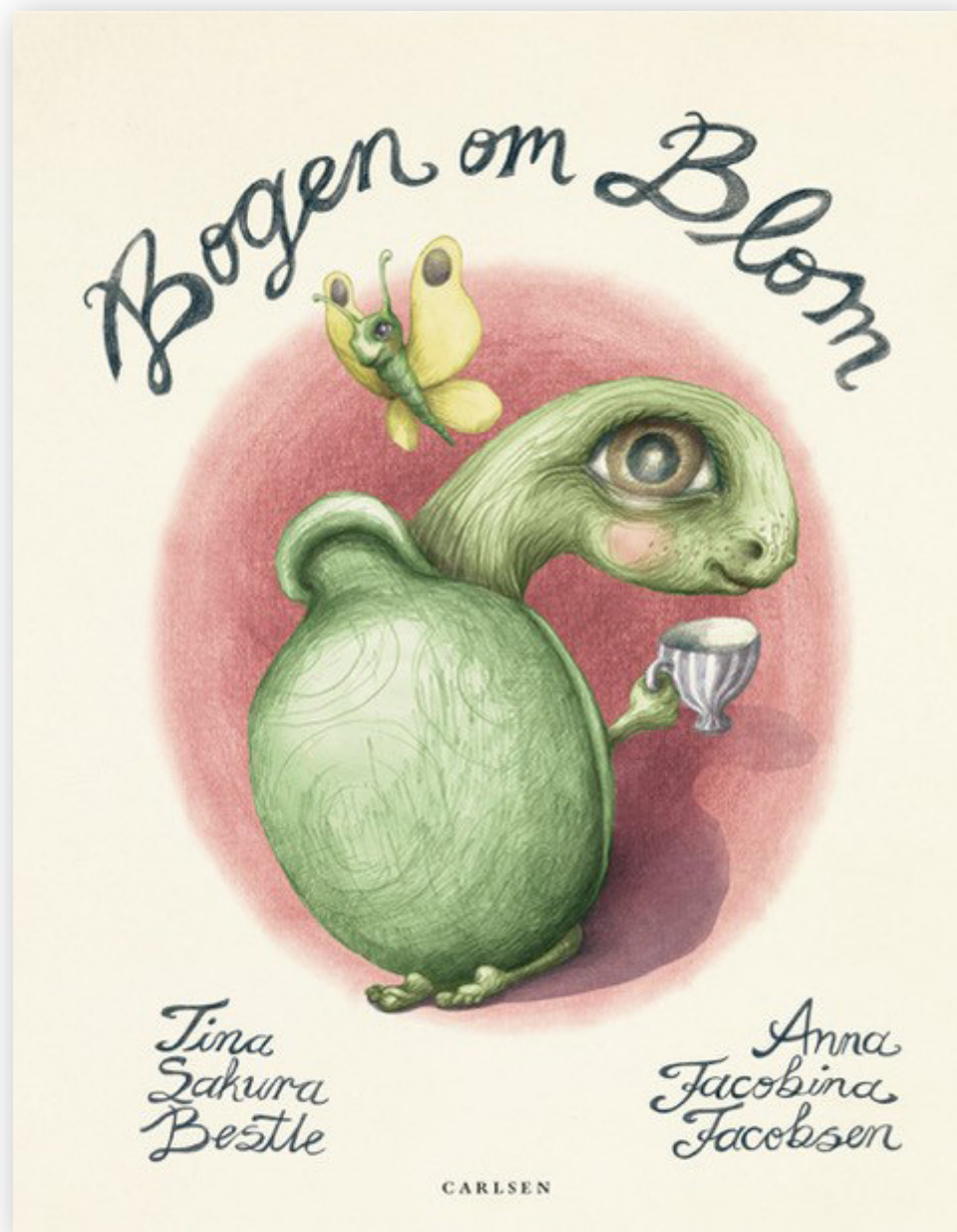

Ned i litteraturen

Et undervisningsforløb af
Trine May

CARLSEN Ekstra
carlsensekstra.dk

Her skal I arbejde med med fortællingen *Bogen om Blom*. Men hvad er en fortælling? Det skal vi først finde ud af.

En fortælling

En fortælling er en historie, som en forfatter har fundet på. I historien er der nogle personer, og en af dem er vigtigere end de andre. Den kalder vi hovedpersonen.

Hovedpersonen kan være et menneske, fx en dreng eller en pige. Men det kan også være et dyr eller en ting, der opfører sig som et menneske. Så selv om hovedpersonen er en kanin eller en elefant, skal vi forstå den som et menneske.

I enhver fortælling har hovedpersonen et problem. Det er ikke sikkert, at vi får præcist at vide, hvad problemet er. Så må vi selv tænke os til det ud fra det, personen oplever og tænker på.

Tænk på en fortælling

Læsemakker

Tænk hver især over en fortælling, I kan huske. Det kan være fra bøger eller film.

Fortæl til en makker:

- Hvem er hovedpersonen?
- Hvad er hovedpersonens problem?

Bagefter samler I op i **klassen** og giver eksempler på fortællinger, I kan huske.

En roman

Fortællinger kan være korte, som fx i billedbøger. Men de kan også være i længere bøger. Så kalder vi det en *roman*.

Når vi læser en roman kommer vi til at kende hovedpersonen godt. Vi bliver næsten en slags venner med hovedpersonen, for vi følger hovedpersonen gennem længere tid.

En roman er inddelt i kapitler, og romanen *Bogen om Blom* har ti kapitler.

Lav din lapbook

Inden du får *Bogen om Blom*, skal du folde en lapbook. Det er din samlemappe, og i den skal du gemme alle de ting, du laver gennem arbejdet med *Bogen om Blom*.

Alene

Tag et stort stykke karton, og fold det på midten, så det ligner en bog. Skriv *Bogen om Blom* udenpå med flotte bogstaver.

Nu skal vi i gang med *Bogen om Blom*.

FØR I LYTTER

Se godt på bogen, og tal med din **læsemakker** om:

- Vi ser to dyr på forsiden.
Hvem er de?
Hvem af dem tror I, er romanens hovedperson?
Hvorfor?

Saml op i **klassen**, og lyt til jeres lærers oplæsning af bagsideteksten. Tal bagefter om:

- Hvad mon det betyder, at Blom *ret godt kan lide at findes i verden*?
- Hvordan kunne man også sige den sætning?

- Hvad kan Blom ellers godt lide?
- På bagsiden er også et billede. Hvad forestiller det?
- Hvad tænker I om Blom? Hvad er det mon for en person? Og hvad er mon problemet?

Romanen er skrevet af Tina Sakura Bestle, og hun er en forfatter, der skriver i et helt særligt sprog.

En forfatters sprog handler om de ord, hun vælger og den måde, hun sætter ordene sammen på. Nogle romaner har et sprog, der ligner vores hverdagsprog. Andre forfattere skriver i et helt anderledes sprog.

Din lærer læser bogen op, mens du følger med i teksten og ser på billederne, og fra hvert kapitel skal du vælge en sætning, som du synes, er særlig fin. Måske er den sjov, anderledes eller bare flot.

MENS I LYTTER

Nu er det tid til at åbne bogen. Lyt til din lærers oplæsning af kapitel 1, og følg med i bogen imens. Husk også at se på billederne.

Kapitel 1: *Her*

Handling

Klassen

- Hvem skriver Blom et brev til?
- Hvorfor skriver hun et brev?
- Drøft i klassen, hvad der ellers sker i kapitel 1.
- Skriv i fællesskab en sætning om handlingen i kapitel 1 på tavlen.

Alene

- Skriv sætningen fra tavlen i første felt på **ARBEJDSARK 1**. Gem arket i din lapbook.

Person

Blom er romanens hovedperson. Når vi undersøger en romans hovedperson, kan vi tale om personens *ydre og indre liv*.

Det ydre liv handler fx om, hvor og hvordan personen bor, hvem personen er i familie med, og hvad personen laver.

Det indre liv handler om, hvordan personen har det indeni. Måske er personen ked af det, glad eller bange.

Makkerpar

Dit eget ydre og indre liv

- Fortæl hinanden om jeres egne ydre og indre liv.

Bloms ydre og indre liv

Hvordan er Bloms **ydre liv**? Fortæl hinanden på skift om:

- Hvor hun bor.
- Hvordan hun bor.
- Hvad hun går og laver.

Hvordan er Bloms **indre liv**? Fortæl hinanden på skift:

- Hvordan hun har det.
- Hvordan hun er. Kan I finde tillægsord om hende?
- Om hun mangler noget i sit liv.

Saml op i **klassen** om Bloms ydre og indre liv.

Alene

Skriv nu hver især nogle ord om Bloms ydre og indre liv på **ARBEJDS-ARK 2**. Gem arket i din lapbook.

Sprog

Lagde du mærke til, at historien er fortalt i et særligt sprog? Her er nogle sætninger fra kapitel 1. Læs dem op i klassen, og tal om dem:

Klassen

Postkassens tomhed rumler omkring i hende.

- Hvad betyder det?

Uglen ugler.

- Hvordan lyder det?

Månen måner.

- Hvordan ser det ud?

Alene

Har du valgt en sætning fra kapitlet, du særlig godt kan lide?

Skriv sætningen ordret af på et lille stykke papir med din flotteste håndskrift. Gem din seddel i en kuvert, du klipper ud og limer sammen. Brug **ARBEJDSARK 3** til det.

Nu skal I videre med romanen. Lyt til jeres lærers oplæsning af kapitel 2, og følg med i bogen undervejs. Også her skal du vælge en flot sætning, så tænk over, hvilken det skal være, mens du lytter.

Kapitel 2: Kærlig hilsen

Handling

Tal i *klassen* om:

Blom får et brev.

- Hvem er brevet fra?
- Hvad handler brevet om?
- Hvad er bossa nova?

Fortæl i fællesskab, hvad der er sket i kapitel 2. Skriv bagefter en sætning i det andet felt på **ARBEJDSARK 1**. Måske skal I gøre det sammen i klassen. Måske kan du gøre det selv.

Gem arket i din lapbook.

Person

Makkerpar

Se godt på billedet på side 20, og tal i makkerpar om:

- Hvordan har Blom det her?
- Har du prøvet at have det sådan?
- Hvad har Blom i sit soveværelse?
- Hvad kan I sige om Bloms ydre og indre liv ud fra de ting, hun har?

Saml op i **klassen**, og skriv hver især flere ord om Bloms ydre og indre liv på **ARBEJDSARK 2**.

Alene

Har du valgt en sætning? Skriv den på en ny seddel, og gem den i kuverten.

Nu skal du lytte til kapitel 3. Også her skal du vælge en flot sætning, så tænk over, hvilken det skal være, mens du lytter.

Kapitel 3: Noget hvidt

Handling

Klassen

Når vi læser eller lytter til en historie, er det kun noget af handlingen, forfatteren har skrevet. Andet må vi selv forestille os. Og nogen gange leger forfatteren med læseren ved at skrive noget andet end det, der egentlig sker.

Tal om:

- Hvad ser Blom i spejlet første gang, hun går forbi det?
Hvad skriver forfatteren, hun ser? Hvad tænker I, hun ser?
- Hvad ser Blom i spejlet, efter hun har været udenfor og spise sin bolle? Hvorfor er der forskel? Står det i teksten, eller er det noget, I selv forestiller jer?

Genfortæl nu kapitlet i fællesskab, og skriv en sætning om handlingen i tredje felt på **ARBEJDSARK 1**.

Sprog: Besjæling

Klassen

Når Tina Sakura Beste skriver om naturen, beskriver hun den, som om den er et menneske. Fx står der, at blæsten kilder Blom over hele kroppen. Det kalder vi besjæling.

Der står fx også, at blæsten vil være med til at bage.

- Hvad betyder det?
- Hvordan kan blæsten lave skyer om til kameler og hunde og bogstaver?
- Har du oplevet noget lignende?

LAV SELV BESJÆLINGER

Alene

Klip ordene fra **ARBEJDSARK 4** ud, og dan sætninger med besjælinger ved at sætte ordene sammen på flotte måder.

Skriv dine sætninger på små kort, og gem dem i en lille foldebog, du laver. Den finder du på **ARBEJDSARK 5**.

Skriv din valgte sætning fra kapitlet på en seddel, og gem den i kuverten.

Lyt nu til kapitel 4. Husk at vælge en sætning undervejs.

Kapitel 4: *Ingenting og alting*

Handling

Makkerpar

Drøft:

- Hvad har Blom oplevet i dag?
- Hvordan blev dagen anderledes, end hun havde planlagt?

Saml op i klassen, og kom også ind på, om I har oplevet dage, der blev helt anderledes end forventet.

Alene

Skriv en sætning om kapitlets handling i fjerde felt på **ARBEJDSARK 1**.

Sprog: Sjove ord

I kapitlet er ikke bare flotte sætninger, men også sjove ord, Tina Sakura Bestle selv har fundet på.

Tal i **klassen** om:

- Hvad betyder *ingentingsreglen*?
- Og hvad er en *altingsdag*?
- Har I regler i klassen? Eller anderledes dage?
- Kan I finde på sjove ord for dem?
- Hvad betyder det, at der er lys i Bloms hjerte?
- Har I prøvet at have lys i hjertet?

Alene

Skriv bag lågen på **ARBEJDSARK 6**, hvad sætningen betyder.

Husk også at skrive den sætning, I hver især har valgt fra kapitlet. Gem den i jeres kuverter.

Personer

Tal i **klassen** om, I nu ved mere om Bloms ydre og indre liv, og skriv evt. flere ord på **ARBEJDSARK 2**.

Lyt til kapitel 5, og følg med i bogen imens.

Kapitel 5: Hele verden

Sprog og handling

Klassen

I kapitlet læser Blom om en skildpadde, der bærer elefanter og hele jorden på sit skjold.

Hun prøver at stable ting på sit skjold for at bære dem, men kan ikke.

Jeg kan bære den del af verden, der er mig.

- Hvad kan det betyde?

Genfortæl kapitlets handling, og skriv en sætning i femte felt på **ARBEJDSARK 1**.

Personer

Klassen

Billeder kan laves på mange forskellige måder, og hvis det er et billede af en person, kan måden, billedet er lavet på også være med til at fortælle om, hvordan personen er.

Hvis et billede af en person er malet med en kraftig pensel i stærke farver, kan det måske fortælle, at det er en sjov person med fuld fart på. Hvis personen er tegnet med en tynd og forsigtig blyantsstreg, kan det fortælle, at det er en stille og forsigtig person.

- Hvordan synes I, billederne i bogen passer til Blom?
- Hvordan er de med til at fortælle om hende?

Alene

Skriv evt. flere ord om Bloms ydre og indre liv på **ARBEJDSARK 2**. Og husk igen at gemme en af kapitlets fine sætninger i din kuvert.

Lyt nu til kapitel 6. Følg med i bogen undervejs.

Kapitel 6: En gæst

Handling

Tal i *klassen* om:

- Hvorfor spilder Blom, da hun laver te? Der står, at det har noget med larven at gøre. Hvordan?
- Hvad sker der med larven til sidst i kapitlet?

Genfortæl kapitlets handling, og skriv en sætning i sjette felt på **ARBEJDSARK 1**.

Personer

Klassen

Da Blom fortæller om sig selv til larven, kommer vi til at kende hende lidt bedre.

- Synes I, hun er en god vært for sin nye gæst? Hvorfor?
- Hvordan er man en god vært for sine gæster?

Alene

Skriv flere ord på **ARBEJDSARK 2** om Bloms ydre og indre liv. Du behøver ikke kun skrive, hvad der står i teksten om hende. Prøv også, om du selv kan finde på ord om hende.

Sprog

Tal i *klassen* om:

- Også her er der flere sjove ord, Tina Sakura Bestle selv har fundet på? Hvilke?
- Der står i teksten, at en *usynlig tråd* vokser mellem dem. Hvad kan det betyde? Skriv det bag lågen på **ARBEJDSARK 6**.

Alene

Husk også at skrive en sætning fra kapitlet på en seddel, og gem sedlen i din kuvert.

Lyt nu til kapitel 7. Følg med i bogen undervejs.

Kapitel 7: *Meget langt væk og meget tæt på*

Handling

Tal i *makkerpar* om:

- Hvorfor kan Blom ikke sove?
- Hvorfor har larven givet Blom så mange tanker?
- Hvad er der sket med larven?

Saml op i *klassen*, og genfortæl kapitlets handling i fællesskab. Skriv en sætning i syvende felt på **ARBEJDSARK 1**.

Sprog

Tal i *klassen* om:

- Hvad betyder sætningen *Om natten kan Blom ikke finde til drømmeland. Billetterne er udsolgt?*
- Hvordan kunne man også sige den?

Alene

- Skriv bag lågen på **ARBEJDSARK 6**, hvordan du forstår sætningen.

Klassen

- Lagde I mærke til, at der også i dette kapitel var besjælinger?
- Kan I finde dem?
- Hvordan virker det at have besjælinger i en tekst?

Personer

Tal i *klassen* om:

- Ved vi mere om Blom nu? Skriv evt. flere ord på **ARBEJDSARK 2**.

Husk også at gemme en fin sætning i din kuvert.

Lyt nu til kapitel 8. Følg med i bogen undervejs.

Kapitel 8: *Trommeregn*

Sprog

Blom tænker meget på naturen, skyer, månen, regnen osv. Og Tina Sakura Bestle beskriver naturen på en særlig måde: Fx står der i kapitlet:

Det er den tid på året, hvor jorden gerne vil lege.

Klassen

- Tal om, hvad sætningen betyder, og skriv bag lågen på **ARBEJDS-ARK 6**, hvordan du forstår den.
- Hvad synes I om den måde, Tina Sakura Beste beskriver naturen på?
- Hvordan er den anderledes end den måde, man ellers taler om naturen på?

Handling

I kapitlet holder ordene pause, og på fire sider er der kun billeder.

Klassen

- Tal om, hvad der sker på billederne?
- Fortæller de videre på historien, hvor ordene er holdt op?
- Eller viser de det samme som ordene har fortalt?

Alene

Husk igen at skrive en fin sætning og lægge den i din kuvert.

Lyt nu til kapitel 9. Følg med i bogen undervejs.

Kapitel 9: *En bolle med ost og syltetøj*

Personer

Tal i *klassen* om:

- Hvad er der sket med bollen? Hvor er den henne?
- Hvad tænker du om Blom ud fra episoden med bollen?
- Hvad fortæller kapitlet ellers om Blom, som vi ikke ved i forvejen?

Skriv flere ord om Bloms ydre og indre liv på **ARBEJDSARK 2**.

Sprog

Klassen

- Lagde i mærke til, at der også her var besjælinger?
- Kan I finde dem?
- Hvilken synes I, er den flotteste?

Alene

Skriv igen den flotteste sætning på en seddel, og læg den i din kuvert. Og skriv en sætning om kapitlets handling på **ARBEJDSARK 1**.

Lyt nu til kapitel 10, som er det sidste kapitel. Følg med i bogen undervejs.

Kapitel 10: *Tusind og en brikker*

Handling og Personer

Tal i *klassen* om:

- Hvad ender historien med?

Husk på, at selv om personerne i en historie er dyr eller ting, så skal vi forstå dem som mennesker. De er billeder på mennesker.

- Hvad kan larven/sommerfuglen være et billede på?

Blom lægger puslespil, og det er som om, at brikkerne i hendes liv også er faldet på plads.

- Hvordan?

Genfortæl kapitlets handling i fællesskab, og skriv en sætning i det sidste felt på **ARBEJDSARK 1**.

Gem også kapitlets flotteste sætning i din kuvert.

EFTER I HAR LYTTET

Person

Klassen

Find **ARBEJDSARK 2**, og læs eksempler op i klassen på Bloms ydre og indre liv.

Tal bagefter om:

- Hvad synes I om Blom?
- I begyndelsen af forløbet drøftede I, om hun manglede noget i sit liv.
- Har hun fået det, hun manglede?
- Hvordan?

Alene

Fold et A4-ark papir på midten, så det ligner en bog. Den skal være din personkarakteristik af Blom. Lav en tegning af Blom udenpå. Indeni skriver du om Bloms ydre liv på venstresiden og om Bloms indre liv på højresiden.

Brug **ARBEJDSARK 2**, hvor du jo har masser af ord.

Du bestemmer selv, om du vil skrive sætninger eller enkeltord.

Handling

Makkerpar

I har nu hver især ti sætninger om romanens handling på **ARBEJDS-ARK 1**. Én sætning fra hvert kapitel.

Tilsammen er de et resume af romanen.

- Læs de ti sætninger op i den rigtige rækkefølge for hinanden. Hænger de godt sammen, eller skal der ændres lidt?

Klassen

- Læs jeres resume op i klassen.

Sprog

Alene

Du har også ti sedler med fine sætninger fra romanen. En fra hvert kapitel. De giver ikke et resume, men er eksempler på Tina Sakuras flotte sprog.

- Læg de ti sedler på bordet foran dig, og læs dem. Vælg den allerflotteste af de ti sætninger.
- Den skal du læse op for klassen, så øv dig i at læse den flot op.

Klassen

Alle i klassen skal nu læse deres bedste sætning op i klassen.

Læs sætningerne op lige efter hinanden.

Tal bagefter om:

- Hvordan er Tina Sakura Bestles sprog?
- Hvordan er det anderledes end det sprog, I bruger, når I taler?
- Hvad synes I om at læse en roman med sådan et sprog?

Tema

Der er forskel på, hvad en historie **handler om**, og hvad den **drejer sig om**. *Bogen om Blom* handler om en skildpadde, der bor i skoven, læser bøger, bager boller osv.

Men hvad drejer den sig om? Det, en historie drejer sig om, er det problem, den tager op. Det kalder vi tekstens *tema*.

Tal i *klassen* om:

Hvad drejer Bogen om Blom sig om? Husk at dyr er mennesker, billeder på mennesker.

Kan I genkende temaet fra

- jeres eget liv?
- fra andre historier, I har hørt eller læst?

Saml dine ting i en flot lapbook

Alene

Gennem forløbet her har du lavet:

- En personkarakteristik
- Et resume
- En kuvert med flotte sætninger
- En kuvert med besjælinger
- En foldebog med låger

Nu skal du samle alle delene i din lapbook:

- Lim dem ind, så de sidder flot.
- Skriv om romanens tema på bagsiden.
- Skriv overskrifterne med din flotteste håndskrift, og dekorér din lapbook med tegninger. Brug farver, du synes passer godt til *Bogen om Blom*.